

Sygn. akt IV CO 11/20

## POSTANOWIENIE

Dnia 11 lutego 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej  
w dniu 11 lutego 2020 r.,  
w sprawie z wniosku J. K.  
przy uczestnictwie M. M., A. M. i T. K.  
o podział majątku wspólnego, dział spadku i zniesienie współwłasności,  
na skutek postanowienia Sądu Rejonowego w T.  
z dnia 7 stycznia 2020 r., sygn. akt I Ns (...)  
w przedmiocie przekazania sprawy innemu sądowi równorzędnemu

**odmawia przekazania sprawy innemu sądowi równorzędnemu.**

### UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 7 stycznia 2020 r., Sąd Rejonowy w T. powołując się na przepis art. 44<sup>1</sup> k.p.c., zwrócił się do Sądu Najwyższego o rozważenie możliwości przekazania sprawy innemu sądowi równorzędnemu, gdyż wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości, a w szczególności wzgląd na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego w związku z wyrażanym od dawna przez uczestnika M. W. M. brakiem zaufania do lokalnych instytucji związanych z wymiarem sprawiedliwości, inicjowaniem postępowań o wyłączenie sędziów, postępowań karnych, skargowych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wprowadzony z dniem 7 listopada 2019 r. przepis art. 44<sup>1</sup> k.p.c. (art. 1 pkt 14 w zw. z art. 17 pkt 1 ustawy z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustawy, Dz. U. poz. 1469 ze zm.) swoim celem i funkcją odpowiada regulacji znanej w kodeksie postępowania karnego (art. 37).

Zgodnie z powołanym przepisem, Sąd Najwyższy może przekazać sprawę do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu z sądem występującym, jeżeli wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości, w szczególności względ na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego. W uzasadnieniu do projektu nowelizacji kodeksu postępowania cywilnego wskazano, że względ na dobro wymiaru sprawiedliwości będzie uzasadniał zmianę na tej podstawie prawnej właściwości sądu, w tych wszystkich przypadkach, gdy ma miejsce zagrożenie dla postrzegania konkretnego sądu przez lokalną społeczność jako bezstronnego organu wymiaru sprawiedliwości (np. gdy uczestnikiem sprawy jest osoba należąca do lokalnych elit władzy lub biznesu, gdyż osoby takie zazwyczaj mają tak szerokie więzy oficjalne i towarzyskie, że lokalna społeczność przyjmuje za oczywiste istnienie tego rodzaju więzi również z sędziami i pracownikami sądu - niezależnie od sytuacji rzeczywistej; ponadto przesłanka dobra wymiaru sprawiedliwości, jako podstawa przekazania sprawy innemu sądowi równorzędnemu wystąpi, gdy stroną będzie pracownik lub sędzia miejscowego sądu).

Na gruncie art. 37 k.p.k. Sąd Najwyższy wyjaśnił, iż przez pojęcie „dobra wymiaru sprawiedliwości” należy rozumieć w szczególności potrzebę ukształtowania w opinii społecznej przekonania o obiektywnym działaniu sądów i zachowaniu bezstronności w rozpoznaniu każdej sprawy (zob. postanowienia z dnia 14 czerwca 2018 r., III KO 54/18, nie publ., z dnia 25 lutego 2003 r., V KO 3/03, nie publ.), a także sytuację, w której mogą wystąpić okoliczności wpływające na swobodę orzekania lub stwarzające przekonanie o braku warunków do rozpoznania sprawy przez sąd miejscowo właściwy w sposób obiektywny (por. postanowienia z dnia 13 lutego 1982 r., IV KO 9/82, OSNKW 1982, nr 6, poz. 33, z dnia 19 grudnia 2006 r., II KO 68/06, OSNwSK 2006, nr 1, poz. 2493).

Wzgląd na dobro wymiaru sprawiedliwości uzasadnia więc zmianę właściwości sądu jedynie w wypadkach wyjątkowych i dlatego wskazany przepis nie upoważnia do rozszerzającej jego wykładni. Chodzi zatem o społeczny osąd sądu w społeczeństwie, a nie zaś o ogólne niezadowolenie jednego z uczestników postępowania, tym że sprawa jest prowadzona w danym sądzie, niezgodnie z jego oczekiwaniami. W konsekwencji przytoczone przez Sąd Rejonowy w T. okoliczności na pozwalają na taką kwalifikację, która uzasadniałaby przekazanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu.